зростання та подолання бідності, що особливо є актуальним для країн, які розвиваються, і з низькими доходами; 2) фіскальна політика повинна концентруватися на трансмісійних каналах, через які вона може впливати на довгострокове економічне зростання; 3) формування фіскального простору дозволить здійснювати додаткові державні витрати важливі із точки зору економічного зростання без порушення при цьому платоспроможності з позиції обслуговування боргів країни. Фіскальний простір політиці зростання є найважливішою складовою «макроекономічного простору»; 4) створення фіскального простору можливе не тільки на основі формування потенціалу залучення боргового капіталу, а й таких, як збільшення ефективності державних витрат та оподаткування, підвищення спроможності залучення фінансової допомоги та грантів; 5) у формуванні фіскального простору важливим є специфічні фактори та вихідні умови кожної країни, що визначають пріоритетність концентрації на тих чи інших напрямах формування потенціалу виявлення джерел додаткових ресурсів (вихід на зовнішні ринки капіталу, залучення фінансової допомоги, збільшення ефективності витрат або виявлення резервів доходів держави).

Таким чином, формування ефективного фіскального простору держави зумовлено необхідністю прийняття управлінських рішень щодо мобілізації бюджетних ресурсів для модернізації економіки, здійснення структурних реформ соціальної сфери, формування стратегічних цілей розвитку суспільства. Питання формування фіскального простору набуває особливої актуальності тоді, коли країна зіткнулась з проблемою нестачі коштів в бюджеті для виконання державою своїх функцій.

Літератури:

1. Understanding Fiscal Space / Peter S. Heller [Electronic resource]. - Mode of access : http://www.imf.org/external/pubs/ft/pdp/2005/pdp04.pdf
2. Fiscal Space: A New Gauge of Sovereign Risk [Electronic resource]. - Mode of access : https://www.economy.com/dismal/ article_free.asp?cid=226883
3. Ostry J. Fiscal Space // Jonathan D. Ostry, Gghosh Atish R., Kim Jun I., Mahvash S. Quareshi // IMF Working Paper. – 2010
4. Fiscal Space in Developing Countries [Electronic resource]. - Mode of access : http://www.no.undp.org/content/dam/ aplaws/publication/
5. Формування фіскального простору економічних реформ /Т.І. Єфименко // Фінанси України. – №4. – 2011. – С. 3-23
6. Фіскальні інноваційні джерела вирішення проблем соціально-економічного розвитку України / М.В. Диха // Вісник Хмельницького національного університету. - 2014. - № 2. - Т. 2. – С. 81-88.
7. Fiscal policy for growth and development. Attached for the April 23, 2006, Development Committee Meeting is a background report entitled "Fiscal Policy for Growth and Development: An Interim Report. [Electronic resource]. - Mode of access : http://sitere-sources.worldbank.org/DEVCOMMINT/Documentation/20890698/

Інна ГУЦУЛ
Тернопільський національний економічний університет

ПОДАТКОВА ОПТИМІЗАЦІЯ ТА МЕТОДИКА ЇЇ ПРОВЕДЕННЯ

Оптимальна фіскальна політика є основною передумовою соціально-економічного розвитку, оскільки вона дає можливість ─ на рівні держави виконувати покладені на неї функції та досягати означених цілей, на рівні підприємства ─ створює умови ефективного відтворення. Українська практика характеризується домінуванням таких підходів, коли митно-податкова політика, перш за все, розглядається як головне джерело поповнення бюджетних ресурсів. В основі результативності адміністрування розрахунків з бюджетом лежить дієвість формату інформаційного забезпечення результатів господарської діяльності та його змістовне наповнення. Важливу роль в цьому аспекті відіграє оптимізація оподаткування та податкових розрахунків підприємства.

Оптимізацію оподаткування слід розглядати як систему заходів, здійснених у межах чинного законодавства, спрямованих на зменшення податкових платежів, до яких належать

наступні: розробка і реалізація схем спрямування фінансових потоків, господарських операцій, обрання виду діяльності, використання пільг, законодавчих прогалин, правильне формування облікової політики підприємства тощо [1].

Оптимізація оподаткування це організаційні заходи в рамках чинного законодавства, пов'язані з вибором часу, місця та видів діяльності, створенням і супроводом найбільш ефективних схем та договірних взаємин, з метою збільшення грошових потоків компанії за рахунок мінімізації податкових платежів.

Оптимізація податків містить у собі [2, с. 141]:

— перевірку схем оподаткування, розроблених фахівцями підприємства;

— усунення системних помилок у податковому обліку та забезпечення необхідної якості первинних документів;

— законну мінімізацію податків розробка нової моделі сплати податків та реформування договірної бази і облікової політики;

— консультації з оподаткування окремих господарських операцій;

— експертні висновки за неврегульованими законодавством або спірними питаннями оподаткування;

— консультації про порядок обчислення і сплати податків і зборів;

— консультації з питань усунення подвійного оподаткування при здійсненні зовнішньоекономічної діяльності;

— оцінку ризиків при застосуванні оптимізаційних схем.

Класифікація методів податкової оптимізації переважно здійснюється за наступними параметрами [3]:

1. Методи, які спрямовані на зменшення податкового навантаження без зміни структури податків, що підлягають сплаті:

— зменшення податкової бази: маніпулювання цінами та витратами, формування відповідної облікової політики та інші;

— зменшення податкових ставок: організація окремого обліку реалізації товарів, що оподатковуються за різними ставками;

— використання пільг та податкових відрахувань: використання передбачених законодавством пільг, зміна діяльності для використання пільг та преференцій;

— зміна порядку та термінів сплати податків: зміна договірних умов, створення та використання резервів, зміна строків сплати податків.

2. Методи, які спрямовані на зменшення податкового навантаження шляхом зміни структури податків, що підлягають сплаті:

— скорочення переліку сплачених податків: зміна організаційно-правової форми здійснення діяльності, зміна статусу юридичної особи на приватного підприємця та інші;

— використання спеціального податкового режиму: спрощена система оподаткування, обліку та звітності;

— зміна місця реєстрації платника податків: реєстрація у закордонній або внутрішній юрисдикції з пільговою системою оподаткування.

3. Методи зміни податкової юрисдикції, що полягають в переносі об'єкта оподаткування (окремих операцій, видів діяльності, майна) або реєстрації організації на території (внутрішній (регіональній) або зовнішньоекономічній), що надає певні особливі умови оподаткування (офшор). Офшорні зони відрізняються від інших типів зон тим, що пільги отримують лише нерезидентні компанії, які не ведуть підприємницької діяльності на території країни розташування, тоді як інші типи – стимулюють розвиток підприємництва в межах території зони.

Тим не менше, будь-який метод оптимізації податкових платежів повинен мати в якості основи економічне обґрунтування та документальне оформлення. Жоден з методів сам по собі не приносить успіху в податковому плануванні, лише складені грамотно і з урахуванням всіх особливостей оптимізаційні схеми дозволять досягти запланованого результату.